

Relentless Pursuit

Unit 7.1 (Perek 21): Two Failed Havens

David Finds Nov

What is Nov?

1. Talmud Bavli, Zevachim 112b (Mishna)

עד שלא הוקם המשכן - היו הבמות מותרות, ועבודה בבכורות, **ומשהוקם המשכן** - נאסרו הבמות, ועבודה בכהנים; קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים בכל מחנה ישראל. **באו לגלגל** הותרו הבמות; קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים בכל מקום. **באו לשילה** נאסרו הבמות, ולא היה שם תקרה, אלא בית אבנים בלבד מלמטן והיריעות מלמעלן, והיא היתה מנוחה; קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה. **באו לנוב וגבעון** הותרו הבמות; קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, קדשים קלים בכל ערי ישראל. **באו לירושלים** נאסרו הבמות, ולא היה להן היתר, והיא היתה נחלה; קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, קדשים קלים ומעשר שני לפני מן החומה.

2. Rashi, ad loc.

באו לנוב וגבעון – כשחרבה שילה ונלקח הארון בימי עלי באו לנוב וגבעון כמו שנאמר אין לחם חול [וגו'] כי אם לחם קדש אשר מלפני ה' (שמואל א כא) אלמא שולחן ומזבח הם הרי חרבה נוֹב בימי שאול באו לגבעון כדכתיב במלכים (א ג) כי שם הצמה גדולה.

What is Achimelech scared of?

3. Radak 21:2

ויחרד - הגידו לו שהיה בא דוד וחרד ויצא לקראתו והוא לשון תנועה כמו ויחרדו זקני העיר לקראתו ויחרדו כצפור ממצרים ויתכן לפרשו כמשמעו ענין חרדה ופחד לפי שהיה בא לבדו פחד וחרד לקראתו מה היה הענין באו לבדו וכת"י ואיתבעית:

Why does he want five portions of bread?

4. Malbim 21:4

(ד) ועתה. אחר שהנחתי שם חמשה נערים רחוק מעיר מושב: תנה חמשה לחם. לחמשה נערים. או אם אין לך חמשה, תן הנמצא תחת ירך:

Request for Weapon

Why do we need to know about Doeg?

5. Malbim 21:8

(ח) ושם איש. יספר שהכהן לא נשמר מפני דואג שהיה שם, וזה לאות שהכהן לא עלה על לבו כי בורח הוא, וזה מגיד ג"כ רשעת דואג שהיה שם ושמע כי דוד אמר שהולך בשליחות שאול, ובכ"ז הלשין את הכהן בשקר כמו שיבואר:

What does it mean Abir HaRoim?

6. Rashi, ad loc.

אֲצִיר הַרְעִים – אֲנֵי דִין:

What bread was David getting?

7. Radak 21:7

ואף כי היום יקדש בכלי - פי' כל שכן היום שיהיה עמנו לחם קדש שנשמר בו ונוהר שיהיה בקדושתו בכלי:

(ז) ויתן לו הכהן קדש - לחם קדש כלומר לחמי תודה כי לא היה שם לחם אחר אלא לחם הפנים המוסרי' מלפני ה' ואותו אסור לזרי' לפיכך נתן לו לחמי תודה כי לא היה שם לחם חולין כך פי' אדוני אבי ז"ל, ורבותינו ז"ל פירשו כי לחם הפנים נתן לו ופירשו והוא דרך חול על לחם הפנים כי אחר הקטרת ביזכים היה כמו שאמר המוסרים מלפני ה' ואין מעילה בלחם הפנים אחר הקטרת ביזכים ופי' ואף כי היום יקדש בכלי אין צריך לומר זה שנוכל לאכלו כי רעבים אנחנו ומסוכנים אלא אפי' זה שהושם עתה על השלחן שהוא קדוש בכלי שהשלחן מקדשו ויש בו מעילה אף על פי כן נוכל לאכלו מאחר שאין לך לחם אחר שתתן לנו ואנחנו רעבים ומסוכנים ואמרו שאחזו לדוד חולי הנקרא בולמוס מחמ' רעב ואין לך דבר שעומד בפני פיקוח נפש אלא ע"א וגלוי עריות ושפיכות דמים:

The Sword of Golyas

Why was the sword here?

8. Radak 21:10

אין כמוה - והלא אחימלך היה יודע שאין כמוה למה אמר לו אם אותה תקח לך לפי שהיתה באהל מועד לזכרון הנס כמו שפירשתי לא היה ברצון אחימלך להוציאה משם אם היתה שם אחרת אבל כיון שלא היתה שם אחר' לא היה יכול למנעה מדוד כי הוא לקחה מהפלשתי והוא שם אותה שם באהל מועד ובידו יש לקחתה ולהחזיר' כאשר ירצה:

9. Malbim 21:10

(י) חרב גלית. פי' מהרי"א כי אנשי החיל ימנעו מקחת חרב שנהרג בו בעליו, כי סימן רע לבעליו, וז"ש אם אותה תקח לך קח כי אין אחרת. ודוד השיב אין כמוה, כי אצלו שהוא נצח בה תורה על סימן טוב:

Refuge in Gat

Are they scared?

10. Rashi 21:12

(יב) הלא זה דוד מלך הארץ – אמרו לו לאכיש תנאי היה צינינו אם יוכל להלחם אתי והכני והיינו לכם לעבדים אין לך אלא שתרד מכסאך ויהיה מלך הארץ הזאת:

Why did David go there in the first place?

11. Malbim 21:14

(יד) וישנו את טעמו. תחלה נתן טעם שבא, כי ברח מאדוניו. עתה שינה ונתן טעם אחר: ויתהולל. בדברי שגעון, עד שנראה מדבריו שהוא איש משוגע.

Why didn't Achish just kill him in case?

12. Rashi 21:16

(טז) חסר משוגעים אני – צתמיהה וכי הייתי חסר משוגעים וצריך אליהם כי זה הצאתם אלי, וצדקש כי אשמו של אכיש וצחו היו משוגעות ולועקות ומשטות מצפנים ודוד לועק ומשטה מצחוץ אמר להם אכיש וכי יודעים אתם צי שחסר משוגעי' אני:

David's Retrospective

13. Tehillim 34:1-2

1Of David, when he disguised his sanity before Abimelech, whereupon he drove him out and he departed.

אֵלְדוֹד בְּשִׁנּוֹתָיו אֶת־טַעְמוֹ לִפְנֵי אַבִּימֶלֶךְ וַיְגַרְשֵׁהוּ וַיֵּלֶךְ:

2I will bless the Lord at all times; His praise is always in my mouth.

בְּאַבְרָכָה אֶת־ה'וְהוֹנָה בְּכָל־עֵת תָּמִיד תִּהְלֶּתוּ בְּפִי:

14. Radak, I Shmuel 1:11

ויבא אל אכיש - ובספר תהלים קראו אבימלך ושני שמות היו לו וכמוהו רבים או אבימלך שם כנוי לכל מלכי פלשתים כמו פרעה מלך מצרים וכן מצאנוהו קרוי אבימלך בימי אברהם ובימי יצחק:

15. Midrash Tehillim, 34

כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא לעולמו עשה יפה, אמר דוד להקב"ה כל מה שעשית יפה עשית, [והחכמה יפה מן הכל, וכן הוא אומר מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), כל מה שעשית בחכמה יפה עשית], חוץ מן השטות הזה, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם מה הנאה יש לעולם מן השטות הזו, שאדם מהלך בשוק ומקרע כסותו, והתינוקות רצין אחריו ומשחקין עליו, זה נאה לפניך, אמר ליה הקדוש ברוך הוא על שטות אתה קורא תגר, חייך שתצטרך לה

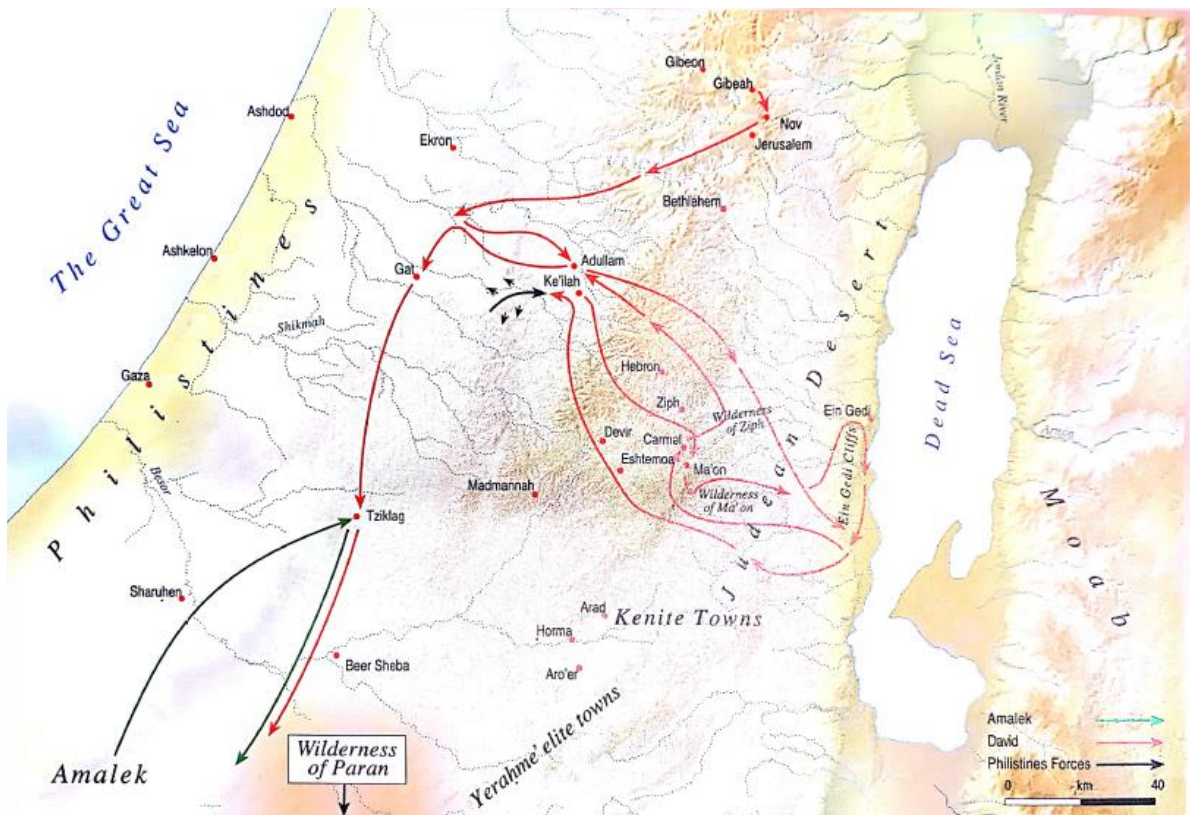

Unit 7.2 (Perek 22): The End of Nov

David and his Family

16. Daat Mikra Atlas, page 201

How did they know he came?

17. Alshich 22:1

(א) וילך דוד משם וימלט אל מערת עדלם כו'. אז וילך משם אל מערת עדולם, מקום אשר עמד שם יהודה אבי השבט, כמו שאמרו ז"ל (בראשית רבה פה א) על פסוק (מיכה א טו) עד עדולם יבא כבוד ישראל

Why the bitter people?

18. Radak, I Shmuel 22:2

וכל איש אשר לו נושא - האל"ף במקום ה"א ופירושו כל איש אשר היה בורח מפני המלכים אותו והיו מתקבצים אל דוד:

וכל איש מר נפש - שהיה רש כמו ויין למרי נפש ישתה וישכח רישו או איש מצוק ר"ל צרות אחרות, והיה יוצא מביתו להתרוח ולשכח צרותיו

Why did he tell David to go South?

19. Radak 22:5

(ה) ובאת לך ארץ יהודה - על פי ה' אמר לו כי שם יהיה נשמר מן שאול וכן היה כי בעוד שהיה שם לא בקשו עד שהלך אל קעילה והטעם לפי שבארץ יהודה היו אוהבים אותו ואם היה קם שאול לבקשו היו מגידים לו והוא נמלט ממקום למקום ואף על פי שקעילה מארץ יהודה היתה רחוקה ממידעיו וממשפחתו ואף על פי כן על פי ה' הלך שם גם כן:

Shaul Hears

How did Shaul find out about Yonasan?

20. Rashi 22:6

כי נודע דוד – כי התכוון להשמר ממנו:

21. Radak 22:6

כי עד עתה לא ידע שאול כי התקבצו אל דוד אנשים וכאשר שמע כי עמו כארבע מאות איש אמר בלבו זה מרד הוא שמרד בי ודעתו לארוב ולהלחם עלי או לחלוק עלי המלכות וזהו שאמר כי הקים בני את עבדי עלי לאורב, ואמר לכלכם ישים שרי אלפים כלו' בחיל שהוא מקבץ עלי או בהיותו מלך כאשר הוא חושב:

Doeg's Accusation

Why wouldn't Shaul believe Achimelech?

22. Rashi 22:13;15

(יג) ושאלו לו באלהים – עשיתו מלך שאין נשאלין באורים ותומי' להדיוט:

(טו) היום החלתי לשאל לו – בתמייה זה ימים רבים שזורך הצבור בו שמינהו מוטיא ומציא את ישראל ומאז אני שאל לו באלהים:

What Happened	What was reported by Doeg
א כא,ב ויבא דוד נבה, אל-אחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן; ויִחַרְד אֶחֱימֶלֶךְ לְקִרְאת דָּוִד, וַיֹּאמֶר לוֹ מִדּוֹעַ אֶתְּהָ לְבַדְּךָ, וַיֵּשֶׁת, אֵינֶן אֶתְּךָ. א כא,ג וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֶחֱימֶלֶךְ הַכֹּהֵן, הַמִּלֶּךָ צִנְיֵי דָבָר,	א כב,ט וַיַּעַן דָּוִד אֶתְּ הָאֱלֹהִים, וַיֹּאמֶר לוֹ הַיּוֹם הַחֲלֹתִי לְשֹׁאֵל לְךָ -- וְהוּא נֹצֵב עַל-עַבְדִּי-שְׂאוּל--

<p>וַיֹּאמֶר אֵלֵי אִישׁ אֶל-גִּדְעוּ מֵאוֹמֶה אֶת-הַדָּבָר אֲשֶׁר-אֶנְכִי שֹׁלְחֵךְ, וְאֲשֶׁר צִוִּיתֵךְ; וְאֶת-הַנְּעָרִים יוֹדְעֵתִי, אֶל-מְקוֹם פְּלִנִי אֶלְמוּנִי. א כֹּהֵן, וְעֵתָהּ, מִה-יֵשׁ תַּחַת-יָדְךָ חֲמִשָּׁה-לָחִים--תִּנְהַן בְּיָדֶי; אוּ, הַנְּמַצָּא. א כֹּהֵן, וַיַּעַן הַכֹּהֵן אֶת-דָּוִד וַיֹּאמֶר, אִין-לָחִים חַל אֶל-תַּחַת יָדֶי: כִּי-אִם-לָחִים קָדַשׁ יֵשׁ, אִם-נִשְׁמְרוּ הַנְּעָרִים אִךְ מֵאִשָּׁה.</p> <p>א כֹּהֵן, וַיַּעַן דָּוִד אֶת-הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ, כִּי אִם-אִשָּׁה עֲצָרָה-לָנוּ כְּתָמוּל שֶׁלָּשָׁם, בְּצִאֲתִי, וַיְהִי כָלִי-הַנְּעָרִים קָדָשׁ: וְהוּא, דָּרָךְ חַל--וְאִף, כִּי הַיּוֹם יִקְדָּשׁ בְּכָלִי. א כֹּהֵן, וַיִּתֶּן-לוֹ הַכֹּהֵן, קָדָשׁ: כִּי לֹא-הָיָה שָׁם לָחִים, כִּי-אִם-לָחִים הַפְּנִים הַמְּוֹסְרִים מִלְּפָנֵי ה', לְשׁוּם לָחִים חֹס, בְּיָוִם הַלְקָחוּ. א כֹּהֵן, וְשָׁם אִישׁ מַעֲבָדֵי שְׂאוּל בְּיָוִם הַהוּא, נִעְצָר לְפָנֵי ה', וְשָׁמוּ, דָּאֵג הָאֲדָמִי--אֲבִיר הַרְעִים, אֲשֶׁר לְשָׂאוּל. א כֹּהֵן, וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַחִימֶלֶךְ, וְאִין יֵשׁ-פֶה תַּחַת-יָדְךָ חֲנִית אוּ-חֶרֶב: כִּי גַם-חֶרֶבִי וְגַם-כָּלִי לֹא-לָקַחְתִּי בְּיָדִי, כִּי-הָיָה דָבָר-הַמְּלָךְ נְחוּץ. {ס}</p> <p>א כֹּהֵן, וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן, חֶרֶב גְּלִית הַפְּלִשְׁתִּי אֲשֶׁר-הַכִּיתָ בְּעַמְקַת הָאֵלֶּה הִנֵּה-הִיא לִיטָה בְּשִׁמְלַת אַחֲרֵי הָאֵפוֹד--אִם-אֵתָהּ תִּקַּח-לָךְ קַח, כִּי אִין אַחֲרֵת זִוְלָתָהּ בָּזָה; {ס} וַיֹּאמֶר דָּוִד אִין כְּמוֹהָ, תִּנְגַּה לִּי.</p>	<p>וַיֹּאמֶר: רִאִיתִי, אֶת-בֶּן-יִשִׁי, בָּא נֹבָה, אֶל-אַחִימֶלֶךְ בֶּן-אַחֲטוֹב. א כֹּהֵן, וַיִּשְׂאֵל-לוֹ, בַּה', וַצִּידָהּ, נִתֵן לוֹ; וְאֵת, חֶרֶב גְּלִית הַפְּלִשְׁתִּי--נִתֵן לוֹ.</p>
---	---

Was not obeying Shaul civil disobedience?

23. Rashi 22:17

ולא חבו – דרשו חכין ורקין כל איש אשר ימרה את פיך וגו' (יהושע א' י"ח) יכול חפילו לדבר עזירה ת"ל רק:

Why the misspelling of Doveg?

24. Rashi 22:18

לדויג – נשתנה שמו אמר לו נתפסת כדג אתה הלשנת עליהם אתה הרוג אותם:

Evyasar's Escape

Does David take Responsibility?

25. Malbim 22:22

(כב) ידעתי. ר"ל אני סבה למיתתם, ואני קצת מזיד אחר שידעתי ביום ההוא כי דואג יגיד לשאול, וא"כ אנכי סבותי מיתתם ואני צריך כפרה, וכמ"ש חז"ל א"ל הקדוש ברוך הוא על ידך נהרג נוב עיר הכהנים:

Bigger Picture

Theodicy

Shaul's Mismatch of Judgement

26. Radak 22:19

דרשו בו בדבר עמלק כתיב ויחמול שאול והעם על מיטב הצאן וגו' יצאתה בת קול ואמרה לו אל תהי צדיק הרבה ובנוב עיר הכהנים כתי' מעולל ועד יונק ושור וחמור ושה לפי חרב יצאתה בת קול ואמרה לו אל תרשע הרבה

Was Shaul punished for this?

27. Radak 22:19

יש לתמוה כי בכל אשר הזכיר הכתוב עונות שאול לא ראינו שהזכיר עון נוב עיר הכהנים ואפילו כשקראם בית הדמי' לא אמר אלא על אשר המית את הגבעונים ולא אמר הכהנים ונראה כי חייבים היו הכהנים ולא נגלה בכתוב עונם זולתי עון בית עלי ואף על פי כן נענש שאול על דמם שנפל בחרב פלשת' הוא ובניו

Reflection in Tehilim

28. Tehillim 52

For the conductor, a maskil of David.

אלמנצח משפיל לדוד:

2When Doeg the Edomite came and told Saul and said to him, "David came to the house of Ahimelech."

בבבוא | דואג האדמי ויגד לשאול ויאמר לו בא דוד אל בית אחימלך:

3Why do you boast of evil, you mighty man? God's kindness is constant.

גמהיתתהלל ברעה הגבור תסד אל כלהיום:

4Your tongue plots destruction, as a sharpened razor, working deceit.

דהות תחשב לשונך כתער מלטש עשה רמיה:

5You loved evil more than good, falsehood more than speaking righteousness forever.

האתבת רע מטוב שקר | מדבר צדק סלה:

6You loved all destructive words, a deceitful tongue.

ואתבת כלדבריבלע לשון מרמה:

7God, too, shall tear you down forever; He will break you and pluck you from [your] tent, and uproot you from the land of the living forever.

זגם אל תצנך לצנח ותתנ ויסחך מאהל ושרשד מארץ חיים סלה:

8And righteous men will see and fear, and laugh at him.

חוראו צדיקים ויראו ועליו ישחקו:

9"Behold the man who does not place his strength in God and trusts his great wealth; he strengthened himself in his wickedness."

טהנה הגבר לאישים אלהים מעוזו ויבטח ברב עשרו יעז בהנותו:

10But I am like a fresh olive tree in the house of God; I have trusted in the kindness of God forever and ever.

יואני | כנות רענו בבית אלהים בטחתי בתסד אלהים עולם ועד:

11I will thank You forever and ever when You have done [this], and I will hope for Your name, for it is good, in the presence of Your devoted ones.

יאאודך לעולם כי עשית ואקנה שמך כיטוב נגד חסידך:

David's Return to Yehuda

29. Tehillim 69:9

9I was strange to my brothers, and alien to the sons of my mother.

טמוזר הייתי לאחי ונכרי לבני אמי:

30. Midrash Rabba, Bereishis 85:1

ויהי בעת ההיא, (מיכה א) עוד היורש אביא לך יושבת מרשה עד עולם יבא מלכן וקדושן של ישראל, עד עולם יבא כבודן של ישראל, עד עולם יבא דכתיב ויט עד איש עדולמי, ויהי בעת ההיא, רבי שמואל בר נחמן פתח (ירמיה כט) כי אנכי ידעתי את המחשבות, שבטים היו עסוקין במכירתו של יוסף, ויוסף היה עסוק בשקו ובתעניתו, ראובן היה עסוק בשקו ובתעניתו, ויעקב היה עסוק בשקו ובתעניתו, ויהודה היה עסוק ליקח לו אשה, והקב"ה היה עוסק בורא אורו של מלך המשיח

